

Pečený páv

O tom, že ne všichni pacienti marodí podle učebnic, jsme slyšeli už za studií. Na jedné straně to komplikuje lékařům život, ale na straně druhé přináší možnost kreativity a plasticity přístupů nejen k chorobě samotné, ale především k jejímu nositeli. Protože na světě nejsou ani dva stejné stromy, ani dva stejní lidé, pracují sadaři a lékaři každý den se zcela novými originály.

To je také důvod, který zaměstnává svědomí každého zodpovědného zdravotníka a klade mu otázky po co nejlepším přístupu k nemocnému člověku. Proto slova jako holistický, akceptující, autentický, empatický ... jsou skloňována ve všech pádech a jsou pojímána jako „profesionální zásady“ individuálního přístupu.

V medicíně, v sociální práci, v psychologii a všech pomáhajících profesích se slovo „zásada“ používá tak často, že jeho obsah pod vysokou mírou frekvence zdevalvoval, vyprázdnil se a hodnotově zkolaboval. Ale přesto bych se na tomto místě a v tuto chvíli chtěl pokusit o jeho resuscitaci.

Bude-li slovo zásada stát dál osaměle, stane se opět frází, stane se trapným klišé ve slovní výbavě zdravotníka – rutinéra.

Chceme-li, aby se stalo – a promiňte mi onu hru se slovy – opět v zásadě zásadním, nesmí stát osaměle, ale musí být spojeno, především a nade vše v naší práci, se slovem hodnoty. Zásady + hodnoty.

A dovolím si k tomu dát vysvětlení, které jsem si uvědomil při své nedávné návštěvě břevnovského kláštera. V jeho Tereziánském sále je na stropě namalovaná freska. U stolu sedí benediktinský řeholník, vedle něho urozený šlechtic a na stole je stříbrná mísa, ze které se právě vznáší a odlétá pečený páv.

A legenda vypráví: oním mnichem je svatý Vintíř, původem bavorský šlechtic, muž, který rozdal všechn svůj majetek, stal se mnichem a konal i dál veliké dobro. Jeho ušlechtilosti, moudrosti a pokory si vážil jistý maďarský kníže, který svatého Vintíře pozval na svůj zámek a z úcty k němu nechal zabít a upéct onoho páva. Když Vintíř zasedl ke stolu a páv mu byl hostitelem nabídnut, uvědomil si, že je nejen pátek, pro něho postní den, ale že je současně i postní období. A on má zásadu, že v pátek a k tomu ještě v postu, maso nevezme do úst. A zásady se přece neporušují. Ovšem na druhé straně si byl vědom toho, že lahůdka mu byla hostitelem nabídnuta z lásky a není možné ji odmítnout, protože by tím svého hostitele urazil a neprojevil mu náležitou úctu. Co tedy počít? Jak to vyřešit? Porušit zásadu nebo hodnotu?

Vintíř vstal, pečeného páva požehnal a stal se zázrak. Páv se, jak vidíme na nástrovní fresce, zvedl a ze stříbrné mísy odletěl.

A jaké z této legendy pro nás, zdravotníky, plyne poučení? Nejde vůbec o to, abychom v pátek nejedli maso, ale abychom onu událost z nástrovní fresky transformovali do životní praxe a přístupu k originalitě každého našeho pacienta.

Držme se pravých zásad a spojme je s trvale platnými hodnotami. Potom se i před našima očima budou dít zázraky.

Jaroslav Max Kašparů

doc. ThDr. MUDr. Mgr. Jaroslav Max Kašparů, Ph.D.
 NORBERTINUM, Soukromá psychiatrická ordinace
 Třída legií 2006, 393 01 Pelhřimov
 e-mail: max.kasparu@centrum.cz